

ОПИС ЗМІН У НАВЧАЛЬНОМУ ПЛАНІ ОПП “СЕРЕДНЯ ОСВІТА (ГЕОГРАФІЯ)” ОС МАГІСТР

Зміни у навчальному плані (НП) 2023 року у порівнянні з НП 2022 роком:

1. Нормативні навчальні дисципліни.

1.1. Цикл загальної підготовки:

- ОК.1. “Методика науково-педагогічних досліджень”: зменшено обсяг ОК з 5 (150 год) до 3 кредитів (90 год) за рахунок зменшення обсягу самостійної роботи — з 102 год до 42 год;

- ОК.2. “Освітній менеджмент в географії”: зменшено обсяг ОК з 5 (150 год) до 3 кредитів (90 год) за рахунок зменшення обсягу самостійної роботи — з 102 год до 42 год;

- ОК.3. “Міждисциплінарний підхід у навчанні географії в школі”: зменшено обсяг ОК з 5 (150 год) до 3 кредитів (90 год) за рахунок зменшення обсягу самостійної роботи — з 102 год до 42 год;

- ОК.4. “Актуальні проблеми освітнього процесу у сучасній школі”: запроваджений новий ОК (4 кредити, 120 год, 32 год лек, 16 год практ, 72 год самот роботи, 1 семестр, екзамен);

- ОК.5. “Педагогічна майстерність”: зменшено обсяг ОК з 4 кредитів (120 год) до 3 кредитів (90 год), змінено обсяг аудиторних годин - на 8 год збільшено лекційну і практично-семінарську складову (24 год лекцій і 24 год практично-семінарських в НП 2023 р. на противагу 16 год лекцій і 16 год практично-семінарських робіт в НП 2022 р.), зменшено обсяг самостійної роботи студентів — 42 год у НП 2023 р. проти 88 год у НП 2022 р., змінено форму підсумкового контролю з ОК — з заліку на іспит.

1.2. Цикл професійної і практичної підготовки

- ОК.6. “Інформаційні технології на заняттях з географії”: зменшено обсяг ОК з 4 кредитів (120 год) до 3 кредитів (90 год) за рахунок скорочення аудиторних годин, зокрема лекцій (з 32 год до 16 год) і самостійної роботи (з 72 год до 58 год.), викладання ОК перенесено з 2 семестру у 1 семестр;

- ОК.7. “Інновації в географічній освіті” (англ. мовою): зменшено обсяг аудиторних годин за рахунок скорочення обсягу на 8 год лекцій (було 32 год, стало 24 год) і на 4 год практично-семінарських занять (було 16 год, стало 12 год), збільшено на 12 год обсяг самостійної роботи (з 72 год до 84 год). Загальний обсяг курсу залишено без змін — 4 кредити (120 год), форма контролю - екзамен у 2 семестрі.

- ОК.8. “Сучасні проблеми навчання географії України у школі”: уточнено назву ОК — в ОПП 2022 р. було “Сучасні проблеми навчання географії України у вищій і середній школі”, зменшено обсяг ОК (з 5 кредитів (150 год) в ОПП 2022 р. до 4 кредитів (120 год) в ОПП 2023 р.) за рахунок переформатування внутрішньої структури ОК — зменшено обсяг на 8 год лекцій (з 32 год до 24 год), на 4 год скорочено обсяг практично-семінарських занять (з 16 год до 12 год), на 18 год зменшено обсяг самостійної роботи (було 102 год, стало 84 год). Викладання ОК перенесено з 3 семестру в 2, змінено підсумкову форму контролю з заліку на екзамен.

- ОК.9. “Географічна термінологія в шкільній освіті”: уточнено назву ОК — в ОПП 2023 р. було “Наукова термінологія в географічній освіті”, практично вдвічі скорочено обсяг ОК - з 5 кредитів (150 год) до 3 кредитів (90 год), переформатовано внутрішню структуру ОК — вдвічі скорочено обсяг лекцій (з 32 год до 16 год), практично вдвічі скорочено обсяг самостійної роботи — з 102 год до 58 год. Семестр викладання ОК та форма підсумкової звітності не змінена.

- ОК.10. “Позакласна робота вчителя географії”: уточнено назву ОК — попередня назва “Позакласна робота з географії”, скорочено обсяг ОК з 5 кредитів (150 год) до 3 кредитів (90 год), змінена структура курсу — скорочено на 16 год обсяг лекцій (з 32 год до 16

год), практично вдвічі зменшено обсяг самостійної роботи (з 102 год до 58 год). Семестр викладання та форма звітності ОК не змінено.

- ОК.11. *“Магістерський семінар”*: запроваджено новий ОК обсягом 3 кредити (90 год), 32 год практично-семінарських занять, 58 год самостійної роботи. Форма звітності — залік у 3 семестрі.

- ОК.12. *“Курсова робота”*: обсяг ОК і форма та семестр звітності не змінено.

- ОК.13. *“Практика: Навчально-педагогічна”*: ОК внесено на заміну ОК ОПП 2022 р. *“Практика: Виробнича (організаційно-краєзнавча)”*. Вдвічі збільшено обсяг ОК — з 6 (180 год) до 12 кредитів (360 год). Форма звітності та семестр проведення практики залишено без змін.

- ОК.14. *“Практика: Педагогічно-стажувальна”*: уточнено назву ОК ОПП 2022 р. *“Практика: Педагогічна”*. Форма звітності та семестр проведення практики залишено без змін.

- ОК.15. *“Кваліфікаційна (магістерська) робота”*: форма і семестр звітності, обсяг ОК не змінено.

Загалом, за нормативними навчальними дисциплінами: кількість ОК збільшено з 9 до 10 за рахунок запровадження нових ОК — ОК.4 *“Актуальні проблеми освітнього процесу у сучасній школі”* та ОК.11 *“Магістерський семінар”*. Якісні зміни пов'язані з уточнення назв ОК, зокрема *“Сучасні проблеми навчання географії України у школі”*, *“Географічна термінологія в шкільній освіті”*, *“Позакласна робота вчителя географії”*, *“Практика: Навчально-педагогічна”*, *“Практика: Педагогічно-стажувальна”*.

Загальний обсяг ОК нормативного блоку ОПП 2023 р. залишився без змін — 66 кредитів (1980 год); змін зазнав розподіл між циклами загальної і професійної та практичної підготовки (обсяг ОК циклу професійної і практичної підготовки зріс на 6%) — було 19 кредитів (570 год) і 47 кредитів (1410 год), стало 16 кредитів (480 год) і 50 кредитів (1500 год).

На 5,7% збільшився обсяг аудиторних годин нормативних ОК: 416 год в НП 2022 р. проти 440 год в НП 2023 р. Збільшення відбулося за рахунок зростання обсягу практично-семінарських годин (192 год в НП 2023 р. проти 144 год в НП 2022 р.). Водночас обсяг лекцій скорочено на 8,8% - з 272 год до 248 год.

Обсяг годин самостійної роботи нормативної частини суттєво не змінився (скоротився на 1,6%): 1540 год в НП 2023 р. проти 1564 год в НП 2022 р.

Змін зазнала, через запровадження нових ОК (ОК.4 *“Актуальні проблеми освітнього процесу у сучасній школі”*, ОК.11 *“Магістерський семінар”*) структура розподілу годин між блоками циклу загальної і професійної та практичної підготовки. Було в НП 2022 р.: цикл загальної підготовки - 112 год лекцій, 64 год практично-семінарських годин, 394 год самостійної роботи, цикл професійної та практичної підготовки - 160 год лекцій, 80 год практично-семінарських занять, 1170 год самостійної роботи; стало в НП 2023 р. - 152 год, 88 год, 240 год (цикл загальної підготовки) і 96 год, 104 год, 1300 год (цикл професійної та практичної підготовки) відповідно.

За формами звітності: на 60% збільшено кількість екзаменів (з 5 до 8), скорочено на одну форму контролю кількість заліків (з 6 до 5 в ОПП 2023 р.).

Через введення нових ОК, відбулися зміни семестрів викладання ОК та внутрішнє переструктурування аудиторних годин ОК: змінено тижневе навантаження у блоці нормативних ОК (за семестрами): було 9/8/18 в НП 2022 р., стало 14/10/12 в НП 2023 р.

2. Вибіркові навчальні дисципліни

За рекомендацією стейкхолдерів в ОПП 2023 р. відмовилися від блоків вибірових дисциплін циклів професійної і практичної підготовки, які були присутні в ОПП 2022 р. (блоки вибірових дисциплін: *“Фізична географія”*, *“Економічна і соціальна географія”*, *“Географія України”*). Оскільки вони не відповідали критерію вільного вибору дисциплін, а були дисциплінами у блоках вибору. Натомість з двох позицій до семи розширено перелік

власне блоку вибіркових дисциплін. Також збільшено з 2 до 3 дисциплін у кожному блоці вибору.

Кількість кредитів та загальна кількість годин, відведена на вибіркову складову не змінилася (24 кредити, 720 год). За рахунок перенесення вибіркових дисциплін з 2 у 3 семестр викладання, скоротився обсяг (на 1/3) аудиторних годин вибіркових освітніх компонентів: з 304 год в НП 2022 р. до 208 год в НП 2023 р. Реструктуризація освітнього процесу зумовила збільшилася на 23% кількість годин відведених на самостійну роботу студентів: з 416 год в НП 2022 р. до 512 год в НП 2023 р.

Кардинальних якісних змін зазнав і перелік вибіркових освітніх компонентів ОПП 2023р. Уточнено назву освітніх компонентів: “Сучасна географічна освіта і наука” (було: “Проблеми географії освіти і науки”), “Геополітичні проблеми України” (було: “Суспільно-географічна глобалістика”), “Геоматика в шкільній освіті” (було “ГІС і ДЗЗ для середньої освіти”), “Топоніміка України для середньої школи” (було “Топоніміка України для середньої і вищої школи”), “Проблеми навчання природничої географії у школі” (було: “Методика викладання фізичної географії”), “Медична географія України для середньої школи” (було: “Медична географія України та безпека освітнього середовища”), “Актуальні проблеми суспільної географії у школі” (було: “Актуальні проблеми суспільної географії та їх розкриття в освіті”), “Питання сталого розвитку в освіті” (було: “Питання сталого розвитку і зміни клімату у шкільній програмі”), “Експериментальна діяльність і музейна справа в шкільній освіті” (було: “Експериментальна діяльність і музейна справа в освіті”), “Географічне краєзнавство у школі” (було: “Географічне краєзнавство у середній і вищій школі”),

Запроваджено нові освітні компоненти у блоці вибіркових навчальних дисциплін: “Географічні карти й атласи у шкільній освіті”, “Постаті українського землезнання”, “Сучасні концепції географії людини”, “Математико-статистичний метод у шкільній географії”, “Геоурбаністика у шкільній освіті”, “Природнича спадщина ЮНЕСКО”, “Проектна діяльність в шкільній географії”, “Геоісторична компонента в шкільній освіті”, “Проблеми зміни клімату”, “Постаті українського землезнання”.

Запровадження нових та трансформація змісту й назви існуючих вибіркових освітніх компонентів посилять формування програмних результатів навчання та набуття загальних і фахових компетентностей, які передбачені ОПП 2023 р.

Загалом по ОПП.

Кількість кредитів і загальний обсяг годин залишився без змін (90 кредитів ЄКТС, 2700 год).

Обсяг аудиторних годин зменшився на 10% (з 720 год в НП 2022 р. до 648 год в НП 2023 р.) головню за рахунок зменшення загального обсягу лекційних годин, зумовленого збільшенням обсягу/тривалості практики (Навчально-педагогічної) у 2 семестрі.

Власне обсяг лекцій зменшився на 19,3% (з 448 год до 360 год). Обсяг практично-семінарських занять незначно зріс (на 5,9%) — з 272 год у НП 2022 р. до 288 год у НП 2023 р. Зріс обсяг самостійної роботи студентів (на 3,6%) - з 1980 год у НП 2022 р. до 2052 год у НП 2023 р.

В ОПП введено нові дисципліни, зокрема ОК.4 “Актуальні проблеми освітнього процесу у сучасній школі”, яка підсилить:

набуття: ЗК 1. Здатність застосування знання у практичних ситуаціях; ЗК 3. Здатність планувати та управляти освітньою діяльністю, забезпечувати та оцінювати якість виконуваних робіт; ЗК 4. Здатність виявляти та вирішувати проблеми у сфері професійної діяльності, бути критичним і самокритичним; ФК 10. Здатність здійснювати моніторинг власної педагогічної діяльності і визначати потреби, перспективи та наявні ресурси для професійного розвитку впродовж життя; ФК 12. Здатність використовувати ефективні шляхи мотивації учнів до саморозвитку, спрямовувати їх на прогрес і формувати у них обґрунтовану

позитивну самооцінку; ФК 15. Здатність формувати в учнів культуру академічної доброчесності та дотримуватись її принципів у власній професійній діяльності.

формування: ПРН 1. Демонструє вміння застосовувати знання з психології, педагогіки, фундаментальних і прикладних наук (відповідно до предметної спеціальності) у практичних ситуаціях здійснення освітньої діяльності, поглиблює знання з предметної області; ПРН 4. Формулює наявні проблеми у сфері освітньої діяльності, демонструє навички їх критичного аналізу, генерує нові ідеї, аргументує можливі шляхи їх вирішення та критично оцінює їх спроможність; ПРН 9. Демонструє уміння класифікувати, упорядковувати і узагальнювати навчальний матеріал відповідно до умов навчального процесу, потреб формування ключових компетентностей та інтегрованого навчання; ПРН 10. Називає і аналізує шляхи мотивації учнів до саморозвитку, демонструє вміння розробляти план практичної реалізації для формування адекватної позитивної самооцінки й я-ідентичності; ПРН 11. Демонструє уміння забезпечувати конструктивну та безпечну взаємодію з учасниками освітнього процесу; ПРН 12. Знає та дотримується умов функціонування безпечного та інклюзивного освітнього середовища; ПРН 17. Знає та застосовує поняттєво-концептуальний апарат географії, теоретичні й емпіричні досягнення психології, педагогіки та методики навчання географії, що дозволяє пов'язувати й порівнювати різні погляди на проблемні питання сучасної географії та освітнього процесу з географії, організувати дослідницьку роботу; ПРН 19. Обирає форми та методи організації освітнього процесу з орієнтацією на світовий і національний рівень, володіє вміннями працювати в глобальному інформаційному середовищі за фахом, підбирати спеціальну літературу та картографічні твори; ПРН 20. Демонструє володіння спеціалізованими вміннями та навичками розв'язання проблем сучасної географічної науки, педагогіки, психології, методики навчання географії, які є необхідними для проведення наукових досліджень, провадження інноваційної наукової та педагогічної діяльності.

та ОК.11 “*Магістерський семінар*”, яка підсилить:

набуття: ЗК 5. Здатність генерувати нові ідеї (креативність) та приймати обґрунтовані рішення; ЗК 7. Здатність здійснювати науково-педагогічні дослідження, прогнозувати та презентувати їх результати; ФК 8. Здатність до поглиблення знань і розуміння предметної області та професійної діяльності; ПК 17. Здатність розв'язувати задачі у професійній діяльності з методики профільного навчання географії та позакласної роботи, спрямовані на формування у здобувачів освіти ключових і предметних географічних компетентностей, фахового світогляду; ПК 18. Здатність здійснювати самостійно та організувати дослідницьку діяльність здобувачів освіти з використанням сучасних методів і технологій, прикладних географічних досліджень природних і суспільних явищ та процесів, адаптованих під конкретні умови освітньої діяльності, узагальнювати отримані результати, презентувати їх; ПК 19. Здатність до поглиблення знань і вдосконалення предметної області природничої, антропогенної, суспільної географії, картографії та геоінформаційних технологій, методики навчання географії, що включають новітні наукові здобутки у сфері професійної діяльності, є основою для оригінального мислення, проведення досліджень та критичного осмислення професійних проблем; ПК 20. Здатність орієнтуватися у світовому й національному географічному освітньо-науковому просторі з метою розширення й актуалізації географічних і психолого-педагогічних знань, пояснювати їх письмовими, усними та візуальними засобами на різних просторових рівнях (світовому, регіональному, державному, локальному), працювати в глобальному, інформаційному середовищі за фахом; ПК 21. Здатність до здобуття спеціалізованих умінь та навичок розв'язання проблем сучасної географічної науки, педагогіки, психології, методики навчання географії, які необхідні для проведення наукових досліджень, провадження інновацій наукової та педагогічної діяльності.

формування: ПРН 2. Демонструє вміння використовувати цифрові освітні ресурси, інформаційні та комунікаційні технології для пошуку, обробки та обміну інформацією у професійній діяльності, презентації власних та спільних результатів, реалізації

дистанційного та змішаного навчання тощо; ПРН 15. Розуміє концептуальні засади та основні теоретико-методологічні проблеми природничої, антропогенної, суспільної географії, картографії та геоінформаційних технологій, методики навчання географії та профільної географії на рівні новітніх наукових здобутків; ПРН 17. Знає та застосовує поняттєво-концептуальний апарат географії, теоретичні й емпіричні досягнення психології, педагогіки та методики навчання географії, що дозволяє пов'язувати й порівнювати різні погляди на проблемні питання сучасної географії та освітнього процесу з географії, організувати дослідницьку роботу; ПРН 18. Обґрунтовує вибір сучасних методів і технологій прикладних географічних досліджень, профільного навчання географії, позанавчальної роботи зі здобувачами освіти, володіє методикою географічних досліджень, необхідних для організації практичних занять з географії та позашкільної роботи, демонструє вміння організувати дослідницьку роботу здобувачів освіти; ПРН 21. Здійснює відбір, аналіз, представлення і поширення географічної інформації, використовуючи різноманітні письмові, усні та візуальні засоби, картографічні методи, інформаційно-комунікаційні технології.

Зміни в ОПП та НП відбулися на підставі рекомендацій стейкхолдерів:

1. Костащук Іван Іванович, доктор географічних наук, доцент, завідувач кафедри географії України та регіоналістики Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича, запропонував уточнити назву ОК “Сучасні проблеми навчання географії України у школі” запровадити ОК “Актуальні проблеми освітнього процесу у сучасній школі”, розширити перелік вибіркового ОК за рахунок запровадження ОК “Геоурбаністика у шкільній освіті”, “Сучасні концепції географії людини”, уточнення назви ОК “Сучасна географічна освіта і наука”, “Геополітичні проблеми України”.

2. Мариняк Ярослав Омелянович, кандидат географічних наук, доцент, доцент кафедри географії України і туризму Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка, запропонував запровадження ОК “Магістерський семінар” та вибіркового ОК “Географічні карти й атласи у шкільній освіті”, “Математико-статистичний метод у шкільній географії”, ОК “Природнича спадщина ЮНЕСКО”; уточнення назви ОК “Географічна термінологія в шкільній освіті”, ОК “Геоматика в шкільній освіті”.

3. Зінкевич Мирослав Володимирович, старший викладач кафедри природничо-математичної освіти комунального закладу Львівської обласної ради «Львівський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти» запропонував: замість виробничої практики запровадити “Навчально-педагогічну” та збільшити її обсяг, відійти від блоків вибіркового ОК (“Географія України”, “Економічна і соціальна географія”, “Фізична географія”), уточнити назву ОК “Геополітичні проблеми України”, “Топоніміка України для середньої школи”.

4. Іванусь Богдан Ігорович, начальник відділу професійної освіти департаменту розвитку Львівської міської ради запропонував посилити географо-історичну складову у НП у контексті посилення формування державницьких і національно-патріотично безпекових засад ОПП - запровадити вибіркові ОК “Постаті українського землезнання”, “Історія географії і географічної освіти в Україні”, “Геоісторична компонента в шкільній освіті”; уточнити назву ОК “Географічне краєзнавство у школі”; запровадити “Практику: Педагогічно-стажувальну”, яка буде проходити у закладах фахової передвищої освіти.

5. Живко-Гермак Христина Ярославівна, вчитель географії вищої категорії, директор Львівської гімназії «Престиж» з поглибленим вивченням іноземних мов запропонувала збільшити обсяг аудиторних годин викладання ОК “Педагогічна майстерність”, який викладається після проходження практики на початку другого семестру та підсилити форму його контролю — з заліку на екзамен, уточнити назву нормативної ОК: “Позакласна робота вчителя географії”; замінити практику виробничу на навчально-педагогічну та збільшити її обсяг (аналогічну пропозицію подав п. Мирослав Зінкевич); уточнити назви вибіркового ОК: “Екскурсійна діяльність і музейна справа в освіті”, “Питання сталого розвитку в освіті”; розширити перелік вибіркового ОК за рахунок впровадження: ОК “Проектна діяльність в шкільній географії”, ОК “Проблеми зміни клімату”.